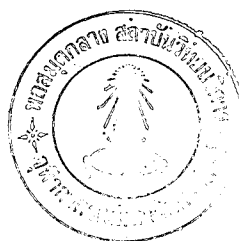

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การดำเนินงานและหลักสูตรประจำปีการศึกษา 2517. โรงพิมพ์การศาสนา, 2517.

ประคอง กรรณสูตร. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2515.

วิทย์ วิศทเวทย์. จริยศาสตร์เบื้องต้น กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2519

หนังสือภาษาอังกฤษ

Baldwin, J.M. Social and ethical interpretations in mental development. (4th ed.) New York : Macmillan, 1906.

Brown, R. Social Psychology. New York : The Macmillan Company, 1965.

Cabral, R. Intergenerational Differences in Making Moral Judgments. Michigan : University Microfilms, 1971.

Durkheim, Emile. Moral Education. New York : The Free Press, 1961.

Eddy, E.D. The college influence on student character. Washington, D.C. : American Council on Education, 1959.

- Flugel, J.C. Man, morals, and society : a psycho-analytical study. New York : International University Press, 1955.
- Freedman, M.B. Impact of college. Washington, D.C. : U.S. Department of Health, Education and Welfare, 1960.
- Freud, S. Civilization and its discontents. London : Hogarth Press, 1955.
- Harding, D.W. Social Psychology and Individual Values. London : Hutchinson University Library, 1966.
- Hartshorne, H. and May, M.A. Studies in the nature of character : Vol. I, Vol. II, Vol. III. New York : Macmillan, 1928-1930.
- Harvey, O.J. Belief systems and education : some implications for change. Unpublished manuscript, University of Colorado, 1969.
- Harvey, O.J., Hunt, D.E., and Schroder, H.M. Conceptual systems and personality organization. New York : Wiley, 1961.
- Hess, K. Ordinal Position and Acceptance of Conventional Morality. Michigan : University Microfilms, 1971.
- Hoffman, M.L. Early processes in moral development. Paper read at Social Science Research Council Conference on Character Development, New York : November 1-3, 1963.

- Hoffman, M.L. and Hoffman, L.W. (ed.) Review of Child Development Research, Vol. I. New York : Russell Sage Foundation, 1964.
- Jacob, P.E. Changing values in college. New York : Harper and Bros., 1957.
- Jersild, A.T. Child Psychology. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1968.
- Kay, W. Moral Education : A Sociological Study of the Influence of Society, Home and School. London : George Allen and Unwin, Ltd., 1975.
- Kohlberg, L. The development of modes of moral thinking and choice in the years ten to sixteen. Unpublished doctoral dissertation, University of Chicago, 1958.
- Kohlberg, L. Moral development and identification. In H. Stevenson (Ed.), Child psychology 62 nd. yearbook nat. soc. stud. educ. Chicago : University of Chicago Press, 1963.
- Kohlberg, L. Sex differences in morality. In E.E. Maccoby (ed.), Sex role development. New York : Social Science Research Council, 1964.
- Mandelbaum, M. The phenomenology of moral experience. Glencoe, III : Free Press, 1954.

McDougall, W. An introduction to social psychology. London :
Methuen, 1908.

Mead, G.H. Mind, self, and society. Chicago : University of
Chicago Press, 1934.

O'Connor, J. A scale for assessing abstract values. Unpublished
manuscript, United States Air Force Academy, 1968.

———. Developmental Changes in Abstractness and Moral Reasoning.
Michigan : University Microfilms, 1971.

Piaget, J. The child's conception of the world. London :
Routledge, Kegan Paul, 1928.

Piaget, J. The moral judgment of the child. Glencoe, III : Free
Press, 1948.

———. Structuralism. New York : Basic Books, 1970.

Rothman, G. An Experimental Analysis of the Relationship Between
Level of Moral Judgment and Behavioral Choice. Michigan :
University Microfilms, 1971.

Runes, D.D. (Ed.) Dictionary of Philosophy. New Jersey :
Littlefield, Adams and Co., 1968.

Sampson, E.E. Social Psychology and Contemporary Society.
New York : John Wiley and Sons, Inc., 1971.

Sherif, M. and Sherif, C.W. (Eds.) Attitude, ego-involvement and change. New York : Wiley; 1967.

Sidgwick, H. Methods of ethics. London : Macmillan, 1901.

Sprinthall, R.C. and Sprinthall, N.A. (Ed.) Educational Psychology. New York : Van Nostrand Reinhold Company, 1969.

Tracy, J. Role-Taking As an Antecedent of Shift in Moral Judgment. Michigan : University Microfilms, 1971.

Turiel, E. An experimental analysis of developmental stages in the child's moral judgment. Unpublished doctoral dissertation, Yale University, 1964.

Wallace, G. & Walker, A.D.M. (Ed.) The Definition of Morality. London : Methuen & Co., Ltd., 1970.

Williams, J.W. and Stith, M. Middle Childhood Behavior and Development. New York : Macmillan Publishing Co., Inc. 1974.

Wilson, R.W. The Moral State. New York : The Free Press, 1974.

วารสารภาษาอังกฤษ

Bandura, A. and McDonald, F. "Influence of social reinforcement and the behavior of models in shaping children's moral judgment". Journal of Abnormal and Social Psychology, 1963.

- Boehm, L. and Nass, M.L. "Social class differences in conscience development", Child Development, 1962.
- Cowan, P.A., Langer, J., Heavenrich, J., and Nathanson, M.
"Social learning and Piaget's cognitive theory of moral development", Journal of Personality and Social Psychology, 1969.
- Harrower, M.E. "Social status and moral development", Brit. J. Educ. Psychol., 1934.
- Johnson, R. "A study of children moral judgments", Child Development, 1962.
- Kohlberg, L. "The development of children's orientations toward a moral order : I Sequence in the development of moral thought", Vita Humana, 1963.
- Kohlberg, L. "The development of children's orientations toward a moral order : II Social experience, social conduct, and the development of moral thought", Vita Humana, 1964.
- Kohn, M. "Social class and parental values", American Journal of Sociology, 1959.
- Lerner, E. "Perspectives in moral reasoning", American Journal of Sociology, 1937.
- MacRae, R., Jr. "A test of Piaget's theories of moral development", J. abnorm. soc. and psychol., 1954.

Rabin, A.I. "Some psychosexual differences between kibbutz and non-kibbutz Israeli boys", J. proj. tech., 1958.

Rest, J., Turiel, E., and Kohlberg, L. "Level of moral development as a determinant of preference and comprehension of moral judgments made by others", Journal of Personality, 1969.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามเพื่อวัดระดับความคิดนามธรรม

จุดประสงค์ของแบบสอบถามนี้เพื่อวัดระดับความคิดนามธรรมของนิสิต โปรดแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ถ้านิสิตเห็นด้วยกับข้อความใด กรุณาเขียนเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อความดังกล่าว ถ้าไม่เห็นด้วย กรุณาเขียนเครื่องหมาย (X) หน้าข้อความนั้น

- (✓) ..... 1. มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่แสวงหาความหมาย
- (✓) ..... 2. ชาวเจ้าสนใจสิ่งที่เป็นนามธรรม
- (X) ..... 3. คนที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นคือคนโง่เงา
- (✓) ..... 4. การมีชีวิตเริ่มต้นขณะใดก็ได้เมื่อมีการรับรู้เกิดขึ้น
- (✓) ..... 5. เราสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างให้สำเร็จลงได้ด้วยอารมณ์สนุกกับงานนั้น
- (✓) ..... 6. การเรียนรู้ด้วยความเข้าใจเป็นการเรียนรู้ที่แท้จริง
- (X) ..... 7. ควรสอนระบบคุณค่าที่เด่นชัด (เช่น ความดี ความเลว) แก่เด็กตั้งแต่วัยเด็ก
- (X) ..... 8. คนเราควรพหูในสิ่งที่ตนเองสามารถรับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องราว นั้นได้
- (X) ..... 9. ชาวเจ้ารู้ดีกว่าชีวิตแบบไทย ๆ เป็นวิถีชีวิตที่ดีที่สุด
- (X) ..... 10. การชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างเรื่องเชื้อชาติของพลเมืองในประเทศ ทำให้เห็นว่าประเทศไม่มีความมั่นคง

- (X) ..... 11. ขณะนี้ข้าพเจ้ายึดถือระบบคุณค่าแบบเดียวกับที่เคยยึดถือมาเมื่อก่อน
- (✓) ..... 12. การเรียนเพื่อให้ได้ความรู้มีความสำคัญมากกว่าการเรียนเพื่อรับปริญญาบัตร
- (✓) ..... 13. บัณฑิตทุกคนสามารถตัดสินใจความถูกต้องในทางศีลธรรมด้วยตัวเองได้ถูกต้องกว่าให้คนส่วนใหญ่ในสังคมเป็นคนตัดสินใจ
- (✓) ..... 14. ปรากฏการณ์ทั้งหลายรวมทั้งตัวมนุษย์และความคิดเกี่ยวกับตนเองไม่มีการหยุดอยู่กับที่ แต่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
- (✓) ..... 15. ท่านไม่สามารถเรียนรู้สิ่งใดได้อย่างแท้จริงจนกว่าท่านจะมีประสบการณ์ในสิ่งนั้นด้วยตัวของท่านเอง
- (X) ..... 16. คนส่วนมากที่พยายามเอาชนะที่หนึ่ง ไม่ว่าจะในการเรียนหรือการทำงาน คือผู้ที่พยายามหนีจากความรับผิดชอบ
- (✓) ..... 17. การเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดคือการรู้จักตนเองซึ่งจะมีผลต่อการกระทำของผู้นั้น
- (X) ..... 18. ถ้าข้าพเจ้าต้องการทราบเกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์ ข้าพเจ้าควรสอบถามจากคนที่ถือลัทธิคอมมิวนิสต์
- (X) ..... 19. เด็กควรทำตามกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่กำหนดให้
- (X) ..... 20. ทนายที่ว่าความใหญ่กระทำความผิดทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเขาทำผิดจริง ทนายคนนั้นควรถูกลงโทษทางกฎหมายด้วย
- (X) ..... 21. เราต้องเข้มงวดกวดขันในการตรวจภาพยนตร์หรือหนังสือที่เปิดเผยเรื่องเพศอย่างแจ่มแจ้ง
- (✓) ..... 22. การเรียนรู้เพื่อรู้จักคิด รู้ลึก และเห็นอย่างเป็นตัวของตัวเอง เป็นสิ่งสำคัญที่สุด
- (X) ..... 23. การก่อกองการจลาจลและการก่อกองปฏิวัติรุนแรงของนักศึกษา จะก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ดีกว่าการร้องขอไปตามขั้นตอน

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามเพื่อวัดการตัดสินใจคุณค่าศีลธรรมของโคห์ลเบอร์ก

จุดประสงค์ของการถามคำถามจากเรื่องสมมุติเรื่องนี้ ก็เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของท่าน โปรดเขียนคำตอบแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่ท่านได้รับเมื่อท่านอ่านเรื่องสมมุติเรื่องนี้ โปรดอย่าตอบเพียงแค่ว่า "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" เท่านั้น กรุณาตอบในที่ว่างที่เว้นให้ระหว่างข้อคำถามโดยละเอียดด้วย

เรื่องสมมุติเพื่อการตัดสินใจ

ในยุโรปมีผู้หญิงคนหนึ่งใกล้ตายด้วยโรคมะเร็ง มียาชนิดหนึ่งซึ่งหมอบทหลายลงความเห็นว่าช่วยชีวิตเธอได้ เป็นยาที่ประดิษฐ์จากแร่เรเดียมซึ่งเภสัชกรประจำตำบลนั้นค้นพบวิธีประดิษฐ์เมื่อไม่นานมานี้ ยาชนิดนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก และเภสัชกรคนนี้ก็ตั้งใจจะขายในราคาสิบเท่าของราคาตัวยาคนทุน เภสัชกรจ่ายเงินไปเป็นค่าเรเดียม 4,000 บาท แต่จะขายยาที่เขาประดิษฐ์แล้วในราคา 40,000 บาท โสณซ์สามีของผู้หญิงคนนั้นไปเที่ยวยืมเงินจากทุกคนที่เขารู้จัก และเขาหามาได้ทั้งสิ้น 20,000 บาท ซึ่งเท่ากับครึ่งหนึ่งของราคายา โสณซ์บอกกับเภสัชกรว่าภรรยาของเขากำลังจะตาย และเขาขอต่อยาคายาให้ลูกลง หรือมิฉะนั้นก็อนุญาตให้เขานำเงินมาชำระส่วนที่เหลือได้ในภายหลัง แต่เภสัชกรคนนั้นกล่าวว่า "ไม่ได้ ฉันคิดว่ายานี้ขึ้นได้ ฉันก็อยากได้เงินมาก ๆ จากการขายยานี้" เมื่อโสณซ์หมดหวัง เขาก็ตัดสินใจเข้าไปขโมยยานั้นมาให้ภรรยาของเขา

คำถาม

1. โสณซ์ควรขโมยยานั้นหรือไม่ ท่านคิดว่าเป็นการกระทำที่ผิดหรือถูก ทำไมท่านจึงคิดเช่นนั้น กรุณาอธิบายแสดงเหตุผลโดยละเอียด
2. เป็นหน้าที่ของสามีใช่หรือไม่ที่จะต้องขโมยยาให้ภรรยาหากเขาหมดหนทางที่จะหามาได้โดยวิธีอื่น ท่านคิดว่าสามีที่สมควรทำเช่นนั้นหรือไม่

3. ถ้ากฎหมายไม่ได้กำหนดราคาเอาไว้เป็นมาตรฐาน เกดัลชกรมีสิทธิ์ที่จะขายยาในราคาสูงเช่นนั้นหรือไม่ ทำไมท่านจึงคิดเช่นนั้น
4. หากสามีไม่ได้ใกล้ชิดหรือรักภรรยาเท่าใดนัก เขาควรจะขโมยยานั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. สมมุติว่าไม่ใช่ภรรยาของไฮนซ์ที่กำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง แต่เป็นเพื่อนที่รักที่สุดของไฮนซ์ เพื่อนของเขาคนนี้ไม่มีเงินและไม่มีญาติคนใดเต็มใจที่จะเข้าไปขโมยยาให้ ไฮนซ์ควรจะเข้าไปขโมยยาให้เพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด
6. ถ้าเกิดเรื่องดังกล่าวขึ้นเช่นนี้ ท่านคิดว่ากฎหมายควรตราออกมาในลักษณะใด สมมุติตัวท่านเป็นผู้มีหน้าที่ตรากฎหมาย
7. ท่านจะขโมยยาเพื่อช่วยชีวิตภรรยาของท่านหรือไม่ เพราะเหตุใด
8. หากท่านเป็นมะเร็งใกล้จะตาย แต่ยังไม่แข็งแรงพอ ท่านจะเข้าไปขโมยยากับตนเองเพื่อให้รอดชีวิตหรือไม่
9. สมมุติว่าไฮนซ์เข้าไปขโมยยาให้ภรรยาแล้วถูกจับได้ เขาถูกส่งตัวไปขึ้นศาล ผู้พิพากษาควรตัดสินส่งไฮนซ์จำคุกเพราะโทษฐานขโมย หรือเขาควรปล่อยไฮนซ์เป็นอิสระภาพ เพราะเหตุใด
10. ไฮนซ์ควรบอกภรรยาของเขาถึงการตัดสินใจเข้าไปขโมยยาหรือไม่ เพราะเหตุใด
11. ภรรยาของเขาควรขอร้องให้เขาเข้าไปขโมยยาหรือไม่ เพราะเหตุใด ภรรยาของเขาควรทำเช่นใด
12. ท่านคิดว่าบุคคลอื่นจะตัดสินใจทำอย่างที่ท่านคิดหรือไม่ เพราะเหตุใด จงอธิบาย

ภาคผนวก ค.

เรื่องสมมุติเพื่อการตัดสินใจทางศีลธรรม

สมมุติว่าเครื่องบินลำหนึ่งเกิดอุบัติเหตุตกลงมามีคนรอดตาย 4 คน สถานที่ที่เขา โคตรมลงมานั้นเป็นยอดเขาสูง อาหารที่มีอยู่ติดตัวและที่เก็บมาจากซากเครื่องบินนั้นได้กินหมดแล้ว บริเวณแถวนั้นไม่มีต้นไม้หรือสัตว์ที่พวกเขาจะหาอาหารได้เลย และทุกคนก็เข้าหักไม่สามารถเดินต่อไปได้ไกล ๆ เขาทราบกันดีว่าบริเวณแถบนี้จะไม่มีคนมาอย่างกรายเลยในฤดูหนาวเช่นนี้ และที่หวังว่าอาจมีเครื่องบินมาทางนี้ก็แทบเป็นไปไม่ได้ เพราะมีไฮดรเจนบอมบ์ที่ซักรันโดยทั่วไป จะคอยให้คนมาสืบศุการสูญหายของพวกเขาก็เป็นไปไม่ได้ เพราะพวกเขาทั้งสี่มาตามลำพังโดยไม่มีใครรู้เลย ขณะนี้เขากำลังจะอดตายกันทั้งสี่คน พวกเขาแน่ใจว่าถ้ามีอาหารกินไปได้สัก 1-2 เค็อน พอให้หน้าหนาวผ่านไป อาจมีคนขึ้นมาบนภูเขาสูงนี้เพื่อตัดไม้ในป่า และอาจได้รับความช่วยเหลือ แต่เขาก็ไม่สามารถมีชีวิตได้นานถึงเวลานั้น เขาจะทำอย่างไรกันดี คนหนึ่งในกลุ่มนั้นเสนอว่า ถ้าทุกคนเห็นชอบก็จะให้มีการจับสลากกัน ใครจับได้ไม้สั้นจะต้องยิงตัวเองให้ตายเพื่อคนที่เหลือทั้งสามจะได้กินเนื้อของเขาพอประทังชีวิตคอยจนกว่าจะถึงหน้าร้อน ทั้งนี้ก็โดยเหตุผลที่ว่า ถ้าไม่ทำอย่างนี้ทั้งสี่คนจะต้องตายหมด และถ้าทำอย่างนี้สามคนจะรอด การตายคนเดียวยอมดีกว่าตายทุกคนแน่นอน เมื่อได้โต้แย้งกันพอควรและตรึกตรองคผลเสียแล้ว อีกสองคนก็เห็นด้วยและยินดีทำตามนี้ แต่เขาก็จะไม่ทำหากอีกคนหนึ่งที่เหลือจะไม่เห็นด้วย

คำถาม

ถ้าท่านเป็นคนหนึ่งในกลุ่มนี้ ท่านจะตัดสินใจคิดทำเช่นไรและจงบอกเหตุผลว่าทำไมท่านจึงคิดเช่นนั้นด้วย อธิบายโดยละเอียด.

ภาคผนวก ง.

เรื่องสมมุติเพื่อการตัดสินใจทางศีลธรรม

สมมุติว่ามีสามีภรรยาคนหนึ่ง ทั้งคู่เป็นคนยากจนหาเช้ากินค่ำ มีบุตรอยู่แล้วห้าคน จึงคุมกำเนิดโดยการรับประทานยา แต่บางครั้งหนึ่งจะเป็นควยล้มกินยาตามกำหนดหรืออะไรก็ได้แล้วแต่ ภรรยาเกิดตั้งท้องขึ้นและขณะนี้ท้องได้สองเดือนแล้ว เธอคิดว่าเธอควรทำอะไร ปัจจุบันนี้สามีเธอทำงานได้เงินเดือนไม่มากนัก และเขาหาลำพังเพียงคนเดียวก็ไม่พอใช้ แม้เธอจะช่วยเหลือเงินด้วยการขายขนมขายทุกวัน ก็ยังไม่ค่อยจะพอกินอยู่ดี เธอและสามีไม่มีเวลาอบรมดูแลลูก ๆ ไม่มีเงินที่จะส่งเข้าโรงเรียน ลูกคนโตก็กลายเป็นหัวขโมย ถูกจับไปขังอยู่สถานกักกันแล้ว คนรองลงมาก็คบเพื่อนข้างบ้านในบริเวณสลัมและติดเฮโรอีนไปแล้ว คนที่สามก็กำลังเป็นอย่างคนแรก ส่วนอีกสองคนยังเล็กอยู่ แต่เธอก็สงสัยว่าอาจเป็นอย่างพี่ ๆ อีก เพราะการกินการอยู่ที่บ้านอึดอัด เด็ก ๆ ก็คงต้องไปหาเอาจากโลกภายนอก ถ้าเธอปล่อยให้กรรมแก่จนตลอด เธอก็คงต้องเลี้ยงลูก ไม่ได้ไปขายขนมสภาพในบ้านก็อาจยิ่งเลวลงจนเกือบจะอดตาย โอกาสที่ลูก ๆ จะเป็นโจรก็คงมากขึ้น เธอคิดถึงลูกที่จะเกิดมาใหม่ก็คงจะต้องตกอยู่ในสภาพเดียวกัน เมื่อได้คิดเหตุผลอย่างถี่ถ้วนแล้ว เธอเห็นว่าสิ่งที่จะไปทำแท้งนั้นเป็นทางออกที่ดีที่สุด คือสำหรับพี่ ๆ ห้าคน คือสำหรับพ่อแม่ และสำหรับตัวเด็กเองที่จะเกิดมาควย เธอจึงไปปรึกษาสามีพร้อมกับอ้างเหตุผลต่าง ๆ ที่เธอมองเห็นให้สามีฟัง

คำถาม

สมมุติว่าท่านเป็นสามีของหญิงผู้นี้ ท่านจะคิดทำเช่นไร และจงบอกโดยละเอียดว่าทำไมท่านจึงคิดทำเช่นนั้น.

ภาคผนวก จ.

แนวการให้คะแนนของโคห์ลเบิร์ก

ขั้นที่ 1. มีการหลีกเลี่ยงการขโมยเพราะกลัว และไม่มีการ ก) ตระหนักถึงความรับผิดชอบใด ๆ ต่อชีวิตภรรยา ข) ตระหนักชัดถึงความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของภัสชกรในเหตุการณ์นี้ ค) ปราศจากการตระหนักถึงความสำคัญของชีวิตมนุษย์ที่มีค่ามากกว่าทรัพย์สิน

การเลือก ไม่ควรขโมย เป็นขั้นเดียวที่กล่าวว่าคุณเองไม่ควรขโมยแม้จะตกอยู่ในตำแหน่งสามี

1. ข้อกำหนดการขโมย การขโมยเป็นการกระทำผิดเพราะเป็นอาชญากรรม ผิดกฎหมาย และต้องถูกลงโทษ (ไม่ใช่ชั้น 4 ที่จะเป็นเพราะเป็นการทำลายระเบียบสังคม และเป็นข้อกำหนดที่เป็นกฎเกณฑ์ในระบบของกฎแห่งการเคารพซึ่งกันและกัน) เหตุผลสำคัญของการไม่ขโมยคือกลัวการลงโทษ ยิ่งกว่านั้นหากมีการเพ่งเล็งถึงความผิดของการขโมย เพราะยานั้นแพง ก็ถือเป็นขั้นหนึ่งอย่างเด่นชัด

2. สิทธิของภัสชกร เพ่งเล็งถึงความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ภัสชกรมีสิทธิที่จะเรียกราคาสูงเพราะยานั้นเป็นของมีค่า อาจคิดว่า "ภัสชกรคิดราคาสูงมากเกินไป" เพราะตั้งราคาในอัตราตายตัวเด็ดขาด อาจเสนอว่าภัสชกรควรถูกลงโทษ หรือกล่าวว่าภัสชกรทำผิดกฎหมาย ในทุกกรณีไม่เห็นว่าการที่ภัสชกรไม่ขายยาทำให้การขโมยครั้งนี้ของผู้เป็นสามีไม่มีความผิด

3. หน้าที่ตามบทบาทของสามีและเพื่อน ไม่มีความรู้สึกว่าเป็นความรับผิดชอบของสามีที่จะต้องช่วยชีวิตภรรยาในกรณีนี้ ความรับผิดชอบในหน้าที่สามีคือเป็นผู้ให้ทางคำแนะนำ เช่นซื้อยาหรืออาหารให้ สำหรับเพื่อนแล้วไม่ควรมีความรับผิดชอบใด ๆ

4. คุณค่าของชีวิตมนุษย์ ไม่มีความคิดเห็นชัดเจนถึงความสำคัญของชีวิตที่มีค่ากว่าทรัพย์สิน หรือปัจจัยใด ๆ ในกรณีเช่นนี้ไม่มีความรู้สึก (ของชั้นสอง) ที่มีว่าตัวสามีเห็น

ชีวิตภรรยาสำคัญกว่าเหตุผลอื่นใดในการเลือก ประเมินชีวิตภรรยาที่มีค่าเท่าราคาขายหรือราคาทรัพย์สินมากกว่าจะคิดว่ามีคุณค่ามากกว่า ไม่ตระหนักชัดว่าชีวิตคนเป็นเรื่องที่ควรคำนึงทางด้านศีลธรรม

5. ความรับผิดชอบต่อการกระทำ ไม่เห็นว่าสามีควรทำอะไรเลยในกรณีนี้ เพราะอยู่นอกเหนือความสามารถของเขา และคนเราไม่ควรมีการกระทำผิดเลย

6. สามีควรถูกลงโทษหรือไม่ คิดว่าสามีควรถูกลงโทษ ไม่เห็นเหตุผลของการลดโทษหรือรื้อรอกการลงโทษในกรณีนี้ (ตรงกันข้ามกับขั้นสี่ที่เห็นเหตุผลของการไม่ถูกลงโทษ แต่ควรรักษากฎหมายเอาไว้)

ขั้นที่ 2. เห็นความจำเป็นของการขโมยเนื่องจากความต้องการชีวิตภรรยาแบบเห็นแก่ตัว ตระหนักว่าชีวิตมนุษย์มีค่ามากกว่าทรัพย์สิน (วัดจากประโยชน์และความพึงพอใจ) และตระหนักว่าภริษักรเป็นคนไม่มีเหตุผล

การเลือก ขโมย มีความคิดขัดแย้งหรือลังเลเพียงเล็กน้อย

1. ข้อกำหนดการขโมย คำนึงถึงเรื่องการขโมยเพียงเล็กน้อย เห็นว่าการถูกลงโทษอาจหลบหนีหรือชดใช้ได้ หรือคิดว่าการถูกลงโทษเหมาะสมแล้วแก่สามี เห็นว่าการขโมยเป็นเพราะจำเป็นและควรรอบคอบ มากกว่าที่จะคิดว่าการขโมยเป็นความดี หรือเป็นการจำเป็น หรือเป็นการกระทำเพราะสิ้นหวัง

2. สิทธิของภริษักร มักคิดว่าภริษักรมีสิทธิ์ที่จะไม่ขายเพราะเป็นประติษฐกรรมของเขา มักรู้สึกว่าภริษักรเห็นแก่ตัวที่แสวงหาเงินมากเกินไปจนไม่คำนึงถึงความต้องการยาของคนจน คิดว่าภริษักรไม่เคียดแค้นอะไรหากยาถูกขโมย ผลสุดท้ายมักยอมรับว่าการขโมยเป็นการถูกต้องเพื่อเป็นการแก้แค้น

3. บทบาทของสามี ยอมรับว่าคนเราต้องการภรรยาและภรรยาเป็นส่วนหนึ่งของสามี และมีผลประโยชน์ร่วมกัน ควรมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความคิดเช่นนี้อาจมีให้เพื่อนหรือไม่ก็ได้ ในทุกกรณีการช่วยชีวิตภรรยาไม่เป็นหน้าที่หรือความรับผิดชอบที่ตายตัว หากสามีไม่ได้รับภรรยา

4. คุณค่าของชีวิตมนุษย์ เห็นคุณค่าชีวิตมนุษย์ว่ามีค่ามากกว่าทรัพย์สินสมบัติเพราะคนเรายอมเสียก็มีชีวิตรอกมากกว่าการเลือกเอาทรัพย์สินสมบัติไว้ คุณค่าเช่นนี้ไม่อาจถือเป็นคุณค่าศีลธรรมแบบทั่วไปเพราะเลือกช่วยตนเองหรือคนที่ตนรัก คนเราจึงจะเสียสละเพื่อรักษาชีวิตเอาไว้

5. ความรับผิดชอบ ไม่พยายามหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ คุ้ได้จากผลข้ออื่น ๆ ข้างต้น

6. สามีควรถูกลงโทษหรือไม่ ? มักกล่าวว่าควรปล่อยเป็นอิสรภาพหรือลงโทษเพียงเล็กน้อยถ้าตนเป็นผู้พิพากษา มักทำนายว่าผู้พิพากษาที่ไม่เห็นใจหรือกฎหมายกล่าวเช่นไร ไม่มีเหตุผลที่จะลงโทษเพราะสามีจำเป็นต้องทำเช่นนั้น ใคร ๆ ก็จะต้องทำเช่นนั้น

ขั้นที่ 3. ความเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวทำให้เห็นว่าการขโมยไม่ควรเป็นที่ไม่ยอมรับ เป็นเรื่องธรรมดาที่สามีที่ดีควรกระทำหากพบกับภริยาหน้าเลือดเช่นนี้

การเลือก คิดว่าจะขโมยแม้จะดังเดบ้าง พยายามหาทางอื่นและมักคิดว่าถูกต้องหรือเปล่าที่จะขโมย

1. ข้อกำหนดการขโมย มักคิดว่าการขโมยก็เป็นความผิดเหมือนกันในกรณีเช่นนี้เป็นการกระทำที่รุนแรง ซึ่งสามีที่ "หมกหมอง" จำเป็นต้องกระทำ คิดถึงการถูกลงโทษและการที่คนอื่นไม่เห็นด้วยแต่คิดว่าผู้พิพากษา ลูกขุน และคนอื่น ๆ คงเห็นใจ การขโมยทำเฉพาะครั้งนี้เท่านั้นในเหตุการณ์ที่คับขันจริง ๆ

2. สิทธิของภริยา แม้ภริยามีหน้าที่เลี้ยงดูครอบครัวของเขา แต่ในกรณีนี้เขาแสดงความเห็นแก่ตัวจนสิทธิในควยที่เขาประคองมีน้อยลง

3. บทบาทของสามี ความรักของสามีที่มีต่อภริยาเป็นตัวกระตุ้นให้ขโมย มักคิดว่าสามีทุกคนคงรักภริยาพอที่จะทำการขโมยได้ สำหรับเพื่อนเขาอาจขโมยให้หากเพื่อคนนั้นคือพอหรือขึ้นอยู่กับความรู้สึกที่เขามีต่อเพื่อนว่าเป็นเช่นไร

4. คุณค่าของชีวิต ชีวิตมีค่ามากกว่าทรัพย์สินเพราะเป็นของรักมากกว่า

5. ความรับผิดชอบ มักคิดว่าเกสัชกรคนอื่น ๆ หรือสังคม ควรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานี้ด้วยโดยไม่ให้มีการขโมยเกิดขึ้น

6. การลงโทษ เชื่อว่าผู้พิพากษาคงจะปล่อยหรือลงโทษสถานเบาแก่สามี เพราะคงเข้าใจว่าเขาขโมยเพราะเหตุไร มีแรงจูงใจเบื้องหลังอย่างไร

ขั้นที่ 4. ขั้นสี่แบบบริสุทธ์ีมีน้อยในการตัดสินจากเรื่องสมมุติเรื่องนี้ เนื่องจากเป็นการยากที่คนเราจะรักษากฎตายตัว ในขณะที่มีการขัดแย้งระหว่างเรื่องความเป็นความตายกับการรักษากฎ ดังนั้นจึงมักออกมาในรูปผสมระหว่างขั้น 4 (2), 4 (3), 4 (5) หรือ 4 (6) แต่ละขั้นผสมเหล่านี้ยอมรับกฎศีลธรรมและยอมรับเหตุผลของการขโมย ขั้น 4 แบบบริสุทธ์ีเป็นการรักษากฎหมายแบบตายตัว แต่เห็นคุณค่าของชีวิตเหนือทรัพย์สินและเนื้อหาของสามีในเวลาเดียวกัน

การเลือก หากสามีขโมยถือเป็นการกระทำผิดแม้จะเป็นเรื่องธรรมดาที่ใคร ๆ ก็ต้องทำ อาจพูดว่าไม่ขโมยในตอนแรกแต่ตัดสินใจใหม่ว่าสามีควรขโมยในภายหลัง

1. ข้อกำหนดการขโมย คิดว่าการขโมยเป็นการกระทำผิดอย่างเด็ดขาด คนเราไม่ควรยืมยักยอกสำหรับกฎหมาย แม้จะมีเหตุการณ์จำเป็น เชื่อว่าเมื่อเริ่มมีการยักยอกกฎหรือไม่รักษากฎแล้ว สังคมจะดำรงอยู่ไม่ได้

2. สิทธิของเกสัชกร เห็นว่าเกสัชกรไม่มีความเห็นอกเห็นใจ เห็นแก่ตัว แต่รู้สึกว่าเขามีสิทธิในทรัพย์สินของเขา เพราะเขาประดิษฐ์ได้ แต่อย่างไรก็ตาม "การกระทำผิดสองครั้งไม่ช่วยให้เกิดความถูกต้อง"

3. บทบาทของสามี เห็นความจำเป็นของสามีในการเสียสละเพื่อช่วยชีวิตภรรยา (ถึงแม้จะไม่จำเป็นต้องขโมยหรือทำผิดกฎศีลธรรม) โดยไม่คำนึงถึงความรักที่มีต่อเธอ เห็นความแตกต่างระหว่างบทบาทสามีและบทบาทของเพื่อน เพราะบทบาทสามีย่อมมีความรักและความเห็นอกเห็นใจกันมากกว่า หากพูดว่าควรขโมยให้เพื่อนก็เป็นเพราะเรื่องความสำคัญของ "ชีวิต" เป็นพื้นฐาน มีความรับผิดชอบต่อกันอื่น ๆ ในครอบครัว แต่อาจไม่มีให้สำหรับเพื่อน

4. คุณค่าของชีวิตมนุษย์ คุณค่าของชีวิตมนุษย์อยู่กับการรักษากฎ "ท่านไม่ควรฆ่า" คืออยู่กับกฎของการห้ามมากกว่าเห็นคุณค่าของชีวิต อย่างไรก็ตามคุณค่าของชีวิตก็มีลักษณะเด็ดขาดแต่ไม่อยู่เหนือความจำเป็นทางค่านีศีลธรรมในข้ออื่น ๆ

5. ความรับผิดชอบ คนเราควรพึงผู้มีอำนาจหน้าที่มากกว่าถือกฎไว้ในมือตนเอง อย่างไรก็ตามเห็นว่าสาหัสควรมีความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์เช่นนี้

6. การลงโทษ สาหัสต้องถูกลงโทษเพื่อรักษากฎหมายถึงแม้เขาควรได้รับความเห็นใจ

ชั้น 4 (2) ตระหนักถึงความจำเป็นของชั้นสี่ที่จะรักษากฎ บทบาทและชีวิต แต่มีการมองในแง่ประโยชน์ เพราะเห็นชีวิตสำคัญกว่าทรัพย์สินจึงขโมย ชั้นนี้มีโทษเป็นแบบการตัดสินใจขโมยเพื่อช่วยชีวิตอย่างเห็นแก่ตัว หรือถือกฎนามธรรมแบบทั่วไปที่ต้องช่วยชีวิต เพราะเป็นแก่นของศีลธรรม การขโมยยามีเหตุผลมากกว่าความเห็นแก่ตัวเนื่องจากเห็นแก่ประโยชน์สังคมด้วย ชีวิตมีค่าในแง่เป็นประโยชน์แก่สังคม และแก่เจ้าของชีวิตนั้น

ชั้น 4 (6) หรือ 6 (4) การขโมยถูกต้องเพราะเป็นความรับผิดชอบต่ออย่างเด็ดขาดที่จะต้องช่วยชีวิตมนุษย์ ความรับผิดชอบต่อมาจากกฎที่อยู่ในระดับสูงกว่ากฎการห้ามการขโมย และการขโมยก็เป็นกรกระทำแบบมีสติสัมปชัญญะ ไม่เหมือนชั้นสี่ี่สี่เพราะคุณค่าชีวิตไม่ถูกกฎข้อบังคับผูกมัด แต่เป็นเพราะคุณลักษณะของชีวิต ความศักดิ์สิทธิ์ของชีวิตเป็นเพราะไม่เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เกิดขึ้นในจักรวาล คุณค่าของชีวิตมาจากการเคารพในคุณลักษณะชีวิตนั่นเอง การขโมยแบบมีสติเกิดมาจากการระลึกในคุณค่าหรือเกิดมาจากการเคารพในกฎทางศาสนา

ชั้นที่ 5 เห็นว่าเป็นการกระทำผิดกฎหมาย เพราะกฎหมายเป็นสนธิสัญญาที่สังคมกระทำร่วมกันจึงมีลักษณะไม่สัมพัทธ์ ไม่มีลักษณะเป็นแบบส่วนตัวหรือเป็นไปตามใจ จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างความรับผิดชอบต่อ

การเลือก มักกล่าวว่าการขโมยมีเหตุผลแม้จะทำผิดกฎหมาย

1. ข้อกำหนดการขโมย การขโมยขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ว่าทำผิดกฎหมายและสมาชิกในสังคมควรมีความรับผิดชอบตามกฎหมาย อาจกล่าวได้ว่าไม่มีความกลัวการขโมยในแง่ที่เห็นกฎหมายเป็นของศักดิ์สิทธิ์ แต่มองในแง่คนเราควรอยู่ภายใต้กฎหมาย ระบบการศาลควรตัดสินลงโทษสามีเพราะกฎหมายควรมีสภาพคงที่ตายตัว ยอมรับการติดคุกกว่ามีความเป็นไปได้

2. สิทธิของภรรยา ภรรยาที่มีสิทธิตามกฎหมายแม้ไม่มีมนุษยธรรม เขาควรได้รับความเคารพในความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ความไม่ยุติธรรมของภรรยาไม่อาจถือเป็นข้อสำคัญทางด้านศีลธรรมและกฎหมาย แม้คนเราจะมองเห็น

3. บทบาทของสามี ไม่เห็นความสำคัญมากของความรับผิดชอบและหน้าที่ของสามี สามีที่มีเหตุผลจะขโมยเนื่องจากความสัมพันธ์ทางใจ ความรับผิดชอบทางด้านศีลธรรมขึ้นอยู่กับชีวิตที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 6. เห็นว่าการขโมยถูกต้องเนื่องจากสถานการณ์และความยุติธรรม

1. คุณค่า เน้นคุณค่าของชีวิต

2. ขบวนการเลือก ถึงแม้การขโมยผิดกฎหมาย แต่ถูกในด้านเหตุผลในกรณี

เช่นนี้

3. บทบาท ถ้าจำเป็นจะขโมยให้เพื่อน

4. ความยุติธรรม ภรรยาไม่มีความยุติธรรม กระทำผิดต่อสิทธิของชีวิตมนุษย์.

ประวัติการศึกษา

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางมรรยาท กิจสุวรรณ

วุฒิการศึกษา

อักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2511

M.S. (Anthropology)

Florida State University พ.ศ. 2513

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำแผนกวิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย